

Rechtshistorische Courant

Inhoud Mei 2017

Inhoud Mei 2017	1
Woord Vooraf	3
Recent verschenen	4
Call for Papers	5
Kalender.....	5
11 Mei 2017 – Lezing <i>National Socialist Family Law. The Influence of National Socialism on Marriage and Divorce Law in Germany and the Netherlands</i> (Leuven, België).....	5
11 Mei 2017 – Lezing Stella Ghervas. <i>“Conquering Peace: From the Enlightenment to the European Union”</i> (Brussel, België).....	5
11 Mei 2017 – Startvergadering werkgroep <i>Recht in Amsterdam en de Republiek</i> (17de eeuw) (Tilburg, Nederland)	5
11 Mei 2017 – Seminarie prof. Outi Merisalo in het kader van de LECTIO Leerstoel.....	6
12 Mei 2017 – Studiedag <i>L’Histoire de la Formation des Juristes dans l’Espace belge aux 19e-20e siècles. État et perspectives de la recherche</i> (Brussel, België)	6
15 Mei 2017 – Lezing Prof. Dr. Eric Schnakenbourg <i>“The end of neutrality during World War I : A Question asked in the wrong way ?”</i> (Brussel, België).....	7
15 Mei 2017 – Symposium: <i>De vergeten revolutie van 1688</i> (Apeldoorn, Nederland)	7
18-19 Mei 2017 – Conferentie <i>Training, ideas and practices. The law of nations in the Long Eighteenth century</i> (Parijs, Frankrijk).....	8
19 Mei 2017 – Boekvoorstelling <i>Bibliografie van de Nederlandse Rechtswetenschap</i> (Den Haag, Nederland).....	8
25-26 Mei 2017 – Conferentie: <i>“Law in the course of time”</i> (Pilsen, Tsjechië)	9
26-27 Mei 2017 – Journées internationales d’histoire du droit et des institutions (Maastricht, Nederland).....	9
30 Mei–1 Juni 2017– XXIIIrd Annual Forum, Association of Young Legal Historians	9
(Napels, Italië).....	9
21 Juni 2017 – Boekvoorstelling ' <i>Tentakels van de macht</i> ' (Brussel, België)	10
21 Juni 2017 – Doctoraatsverdediging Jan Verstraete: <i>Ook goed. Een kritische biografie van René Victor, de voedstervader van het Vlaamse rechtsleven</i> (Gent, België)	10

Rechtshistorische Courant

21 Juni 2017 – Rechtshistorische Causerie: Het Hof van Cassatie als lichtbaken van het Belgische rechtsbestel? Theoretische en empirische toetsing - Drs. Matthias Van Der Haegen (Gent, België).....	10
22 Juni 2017 – Promotie Tobias Jonkers: 'Over onwettigheid, onzedelijkheid en terugvordering' (Groningen, Nederland)	11
22-23 Juni 2017 – Conferentie: <i>Treaties as travaux préparatoires: Conference on the 60th Anniversary of the Treaties of Rome</i> (Frankfurt, Duitsland).....	11
5-8 Juli 2017 – Conferentie: <i>Networks and Connections</i> (London, VK).....	11
10-11 Juli 2017 – Conferentie: <i>Supreme Courts under Nazi Occupation</i> (Regensburg, Duitsland)	11
8 - 22 Juli 2017 – Laws in Antiquity: Law and Legal Systems from Mesopotamia, Egypt, Rome and Byzantium (Amsterdam, Nederland)	12
12-16 September 2017 – Conferentie: <i>La liberté et les interdictions dans les droits de l'antiquité</i> (Bologna & Ravenna, Italië).....	13
25-26 oktober 2017 - Student Research Colloquium, American Society for Legal History (Las Vegas, Nevada, USA)	13

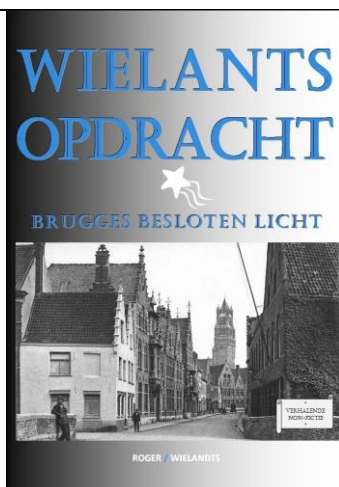
Woord Vooraf

Geachte lezer,

Onderzoek met een rechtshistorisch kantje hoeft niet noodzakelijk van een professionele rechtshistoricus te komen. Verder in deze Courant melden we de verschijning van Wielants opdracht, Brugges besloten licht. De auteur is een architect, maar dat hield hem niet tegen om in de geschiedenis te duiken. Zoals zijn naam, Roger Wielandts, laat vermoeden, is hij immers een zeer verre verwant van Filips Wielant. Het boek brengt het verhaal van Filips Wielant, diens familie, en een Brugs schilderij waarop we nu nog de grote jurist kunnen bekijken. Roger Wielandts richt zich vooral tot de gewone Bruggeling die trots is op zijn stad (zijn er andere?), maar het spreekt voor zich dat hij hoopt dat ook rechtshistorici het zullen doornemen en beoordelen met de liefde voor de geschiedenis waarmee het geschreven is.

De redactie

Recent verschenen

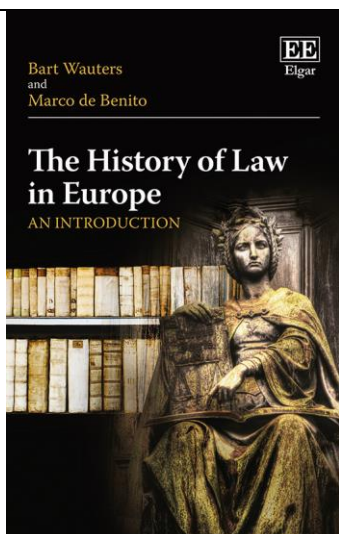

R. WIELANTS, *Brugges besloten licht*, Uitgever Create My Books & Shop My Books, ISBN 9781616272173, 2017, 260 p.

Brugge vertelt niet het hele verhaal over de teloorgang van de stad eind vijftiende eeuw, noch over de herleving ervan in de negentiende eeuw. De ware toedracht wordt verzwegen, vindt de auteur. Dit boek brengt een aanvulling van en duiding bij het verhaal dat de stad ons voorhoudt. Dit gebeurt aan de hand van een bescheiden schilderij van begin zestiende eeuw en de ware verhalen die er achter schuilgaan, verhalen rond drie hoofdpersonages van vlees en bloed. Het zijn afwisselend mysterieuze, ontroerende, spannende, schokkende en verrassende verhalen in een even verrassend vertelkader. Die werpen een nieuw licht op eeuwen Brugse duisternis en hoe die is overwonnen. Wie Wielant is en wat zijn opdracht precies was, wordt geleidelijk duidelijk.

Het boek is bestemd voor een breed publiek, zowel jongeren als volwassenen. Voorkennis is niet vereist. Voor velen is het zowel een leer- als leesboek, bij momenten ook multimediaal door verwijzing naar klank- en beeldmateriaal op internet. Het biedt tegelijkertijd (ont)spanning en (kunst) historisch inzicht.

ROGER WIELANDTS (°1948) is architect. Hij hield zich ook bezig met monumentenzorg en legt zich al jaren toe op genealogie. Daarnaast was hij lang vrijwilliger in de geestelijke gezondheidszorg. Hij stamt af, zij het van een andere tak, van hetzelfde oud Vlaams geslacht Wielant als het titelpersonage. Hij deed grondig onderzoek naar die figuur, bedoeld schilderij, de context waarin het begin zestiende eeuw tot stand kwam en die waarin het eind achttiende eeuw is teruggewonnen. Daarbij ontdekte hij niet enkel de verhalen achter het schilderij, ook Brugs theater.

B. WAUTERS & M. DE BENITO, *The history of law in Europe. An introduction*, Cheltenham, Edward Elgar Publishing, 2017, 200 p.

Bart Wauters bracht samen met collega Marco de Benito een Engelstalige versie uit van zijn handboekje rechtsgeschiedenis *Historia del derecho en Europa*. U kan de korte inhoud bekijken op: <https://www.elgaronline.com/view/9781786430755/9781786430755.xml>

Indien u interesse heeft om het boekje aan te schaffen, geldt er tot eind mei een korting van 35 % - code 'VIP35' (geldig voor 1 exemplaar per persoon, niet voor institutionele bibliotheken of boekhandelaars).

Call for Papers

Kalender

11 Mei 2017 - Lezing *National Socialist Family Law. The Influence of National Socialism on Marriage and Divorce Law in Germany and the Netherlands* (Leuven, België)

Op 11 mei 2017 organiseert de Leuvense vakgroep Romeins Recht en Rechtsgeschiedenis om 18u een Leuvense Rechtshistorische Lezing. Spreker is deze keer dr. Mariken Lenaerts van de Maastrichtse Universiteit. Tijdens haar uiteenzetting zal zij de belangrijkste resultaten van haar doctoraatsonderzoek voorstellen.

De lezing kan bijgewoond worden in de Kleine Vergaderzaal van de Leuvense faculteit Rechtsgeleerdheid, Tiensestraat 41, Leuven.

11 Mei 2017 - Lezing Stella Gervas. "*Conquering Peace: From the Enlightenment to the European Union*" (Brussel, België)

Op 11 mei 2017 om 17u spreekt professor dr. Stella Gervas aan de Vrije Universiteit in Brussel. In de Peter Libert-zaal, die zich in het departement van de politieke wetenschappen bevindt, zal zij een lezing verzorgen met als titel *Conquering Peace: from the Enlightenment to the European Union*. Daar zal ze haar gelijknamig boek voorstellen dat binnenkort verschijnt. De lezing wordt georganiseerd door de CORE- en POLI-groep aan de VUB.

Prof. Gervas is assistant-professor aan de University of Alabama en verbonden aan het Department of History te Harvard. Zij is Mihaychuk Fellow 2016-2017 aan het Harvard Ukrainian Research Institute. Zij publiceerde onder meer het bekroonde *Réinventer la tradition: Alexandre Stourdza et l'Europe de la Sainte-Alliance* (2008).

11 Mei 2017 - Startvergadering werkgroep *Recht in Amsterdam en de Republiek* (17de eeuw) (Tilburg, Nederland)

Op donderdag 11 mei 2017 vindt tussen 12 en 17u te Tilburg de startvergadering plaats van de werkgroep *Recht in Amsterdam en de Republiek*. Tijdens die meeting wordt het ERC-project van prof. dr. Dave De ruyscher samen met andere nauw verbonden projecten voorgesteld. Het doel van deze startvergadering is om in eerste instantie expertise inzake bronnen en literatuur uit te wisselen. Het is de hoop van de organisatoren dat dit uit kan groeien tot een onderzoeksplatform. Indien u belangstelling heeft om uw bijdrage te leveren, of u kent promovendi of andere geïnteresseerden binnen de materie, dan kan u contact opnemen met Dave De ruyscher.

Nemen deel:

- Marco In't Veld (promovendus VUB, rechtsgeschiedenis), die handelsgebruiken in vroeg achttiende-eeuws Amsterdam en Lyon onderzoekt.
- Ilya Kotlyar (postdoc Tilburg, rechtsgeschiedenis) die doctrine en adviezen van juristen over insolventie en (handels)pand-hypothek analyseert - er komt vanaf 1/1/2018 in Tilburg een promovendus die de Amsterdamse juridische praktijk (17de eeuw) over die thema's zal bekijken.
- Bram Vanhofstraeten (Maastricht, rechtsgeschiedenis): leidt een VIDI-project over vennootschappen in de Nederlanden 17de-18de eeuw.
- Oscar Gelderblom en Joost Jonker (Utrecht, economische geschiedenis): ze begeleiden drie onderzoekers met raakpunten in hun onderzoek.
- Janne Nijman (UvA, rechtsgeleerdheid): ze begeleidt twee promovendi die 17de-eeuws Amsterdam onderzoeken (insteek: steden en rechtspluralisme).

11 Mei 2017 – Seminarie prof. Outi Merisalo in het kader van de LECTIO Leerstoel

In navolging van haar openbare lezing op 10 mei 2017, geeft prof. Outi Merisalo als houder van de **2017 LECTIO Chair** te Leuven een doctoraatsseminarie over *Transmitting Science in the Late Middle Ages and the Renaissance (c. 1100 – c. 1500): the Material Evidence*. Tussen 1100 en 1300, herontdekte men oude teksten, ondermeer deze van Aristoteles, die een heuse revolutie ontketenden in de intellectuele wereld in West-Europa. Dat reflecteerde zich ook in de oprichting van universiteiten.

In het kader van dit seminarie worden jonge onderzoekers (doctorandi en postdoctorale onderzoekers) uitgenodigd om voorstellen in te dienen omtrent de verschillende tradities waarin manuscripten werden overgeleverd en circuleerden in de middeleeuwen en de renaissance. Er wordt aandacht gevestigd op teksten uit allerlei domeinen waaronder recht, theologie en literatuur. Het is ook mogelijk om het seminarie bij te wonen zonder een lezing te houden. In dat geval registreert u zich voor 26 april 2017 via lectio@kuleuven.be.

12 Mei 2017 – Studiedag L'Histoire de la Formation des Juristes dans l'Espace belge aux 19e-20e siècles. État et perspectives de la recherche (Brussel, België)

Op 12 mei 2017 organiseert de *Société pour l'Histoire des Facultés de Droit* een studiedag over de geschiedenis van de opleiding van Belgische juristen in de 19de en 20ste eeuw. Het programma is bekendgemaakt en kan u hieronder vinden:

10u00: Welkom en Inleiding

- **Patrick Goffaux**, decaan van de faculteit Rechtsgeleerdheid ULB
- **Jérôme de Brouwer**, (ULB) *Introduction : Etat et perspectives de la recherche sur l'évolution de la formation des juristes en Belgique.*

10u30 – 12u00: Panel onder leiding van Patrick Goffaux

- **Fred Stevens**, Professeur émérite à la l'Université catholique de Louvain (Katholieke Universiteit Leuven, Louvain), *A la recherche de l'histoire d'une faculté : vers la faculté de droit néerlandophone de la KU Leuven.*

- **Maxime Jottrand**, chercheur à l'Université Libre de Bruxelles, *L'organisation légale de l'enseignement du droit en Belgique au 19e siècle : enjeux et débats législatifs*.

14u00 – 16u00 : Panel onder leiding van Didier Truchet (Université Panthéon-Assas (Paris II) en voorzitter van de Société pour l'histoire des Facultés de droit)

- **Nathalie Tousignant** (USL-Bruxelles) et **Amandine Dumont** (UCL), *Le rôle de l'Ecole coloniale dans la formation des magistrats du Congo belge (1908-1960)*.
- **Vincent Genin** (ULiège), *Enseigner le droit international en Belgique (XIX-XXes.). Un nouveau venu dans le champ académique*.
- **Elisabeth Bruyère** (Universiteit Gent), *François Laurent, l'enseignement et l'esprit libres*.

De conferentie gaat door in de gebouwen van de ULB te Brussel. Franklin D. Rooseveltlaan 50, 1050 Brussel. U kan uw aanwezigheid aanmelden tot 5 mei 2017 via ibettens@ulb.ac.be die ook nadere informatie over de studiedag kan verstrekken.

15 Mei 2017 – Lezing Prof. Dr. Eric Schnakenbourg “The end of neutrality during World War I: A Question asked in the wrong way?” (Brussel, België)

In dit seminarie bouwt Schnakenbourg, een internationale autoriteit op het gebied van geschiedenis van de neutraliteit, voort op zijn eerdere werk over de vroegmoderne oorsprong van de neutraliteitswetten om de Eerste Wereldoorlog, die getuige was van het einde van de (vrijwillige) neutraliteit als standaard beleid voor grootmachten en ook op de tussenkomst van de Verenigde Staten na maritieme incidenten met de Duitse zeemacht, in een nieuw licht te plaatsen.

Plaats en tijdstip van het gebeuren: Van 12.30 tot 13.45 op de Vrije Universiteit Brussel, Lokaal 4C306 op de Humanities, Sciences and Engineering Campus.

Het evenement en de uitnodiging kan u [hier](#) terugvinden.

15 Mei 2017 – Symposium: De vergeten revolutie van 1688 (Apeldoorn, Nederland)

Zomer 1688. Op Paleis Het Loo in Apeldoorn bereidt stadhouder Willem III een onderneming voor die de wereld zou veranderen. Hij werkt in het diepste geheim aan een expeditie naar Engeland. Dat najaar steekt Willem met een Nederlandse vloot van zo'n 400 schepen de Noordzee over, landt op de Engelse zuidkust en zet er zo'n 17.000 troepen aan land. Die winter speelt Willem III een cruciale rol in de Glorieuze Revolutie. De vreedzame omwenteling die uitmondt in de ondertekening van de 'Bill of Rights'. Dit maakt Engeland definitief een parlementaire monarchie, met Willem en Mary op de troon. Vier historici bespreken deze gebeurtenissen. Ze gaan met elkaar in gesprek over de aanleiding, het verloop van deze revolutie en de gevolgen daarvan op de lange termijn voor Engeland, Europa en de wereld van vandaag.

De kaart(en) hiervoor à € 75.- per stuk kunt u [hier](#) bestellen of via onze website/webshop. Voor 50% studentenkorting neemt u contact op met ons [secretariaat](#). In de prijs zijn koffie/ thee, lunch, hapjes en drankjes na afloop inbegrepen

18-19 Mei 2017 – Conferentie *Training, ideas and practices. The law of nations in the Long Eighteenth century* (Parijs, Frankrijk)

Deze conferentie onderzoekt de wortels van het internationaal recht en de verschillende concepten gerelateerd aan het volkerenrecht in 18de-eeuwse Europese diplomatieke bronnen. Op welke manier maakte de diplomatieke wereld gebruik van het internationale recht en welke zijn de sociale en culturele aspecten waarbinnen dit zich afspeelde?

De relatie tussen diplomatie en volkerenrecht is op zijn minst ambigu te noemen. Enerzijds lijkt het volkerenrecht een product van filosofische concepten en diplomatieke praktijken. Anderzijds vereist het diplomatieke spel meer dan juridische principes. Een diepgaande analyse van de diplomatieke praktijk toont impliciete regels en juridische argumenten zijn slecht een bepaald aspect binnen deze microkosmos waarin geopolitieke belangen een grote rol spelen.

Deze conferentie gaat op zoek naar de wisselwerking tussen de theorieën van het volkerenrecht en de diplomatieke praktijk en roept daarvoor jonge rechtshistorici en historici van de politieke geschiedenis binnen Europa op om drie verschillende aspecten te bekijken: de opleiding van diplomaten; de circulatie van ideeën en diplomatieke netwerken en de verandering in het diplomatieke veld.

Het [definitieve programma](#) is bekend.

19 Mei 2017 – Boekvoorstelling *Bibliografie van de Nederlandse Rechtswetenschap* (Den Haag, Nederland)

Het laatste deel van de serie *Bibliografie van de Nederlandse Rechtswetenschap tot 1811* is gedrukt. Daarmee is een project afgesloten dat 41 jaar geleden door Robert Feenstra en Govaert van den Bergh werd gestart en waarin reeds vier delen met werken van hoogleraren aan Nederlandse universiteiten verschenen. Dat feit wil de Commissie voor de uitgave van de Geschiedenis van de Nederlandsche Rechtswetenschap niet ongemerkt voorbij laten gaan. Het vijfde en laatste deel 'Bibliography of jurists of the Northern Netherlands active outside the Dutch universities to the year 1811', van de hand van Robert Feenstra en Douglas Osler, zal op 19 mei 2017 aan de President van de Hoge Raad, Mr. M.W.C. Feteris, worden aangeboden.

Men is vanaf 15:30 welkom in het Vredespaleis, om 16:00 begint de viering met korte inleidingen door Margreet Ahsmann en ondergetekende, waarna de uitreiking zal plaatsvinden. Een receptie sluit het geheel af. De Directeur van de Bibliotheek van het Vredespaleis, de heer J. Vervliet, zal een kleine tentoonstelling van werken van juristen uit dit deel opstellen. Zolang de voorraad strekt is er voor aanwezigen ook een exemplaar van deze bibliografie als geschenk beschikbaar. Waar precies in het Vredespaleis een en ander plaats vindt is nog niet bekend.

Geïnteresseerden zijn welkom. In verband met de veiligheidsmaatregelen wordt men verzocht zich van tevoren bij Boudewijn Sirks (boudewijn.sirks@law.ox.ac.uk) op te geven, waarna uw naam op een lijst komt die aan de veiligheidsdienst de dag tevoren wordt gegeven. Bij aankomst wordt uw identiteit gecontroleerd, zodat u uw paspoort of ander geldig identiteitsbewijs moet meenemen; anders wordt men niet toegelaten.

25-26 Mei 2017 – Conferentie: “Law in the course of time” (Pilzen, Tsjechië)

De Vakgroep Rechtsgeschiedenis van de West-Bohemia Universiteit te Pilzen organiseert op 25 en 26 mei 2017 de conferentie *Law in the Course of Time*. Naar onderwerp zijn potentiële sprekers volledig vrij. Het is de bedoeling dat deelnemers hun resultaten meedelen binnen hun onderzoek. Verder wil de organisatie een panel samenstellen over de verschillende instellingen van Tsjechië en Slowakije binnen een rechtshistorisch perspectief. Tot 28 april 2017 kunnen geïnteresseerde sprekers zich registreren voor een paper op de website: <http://fpr.zcu.cz/historylaw> waarna een definitief programma zal opgesteld worden. De geselecteerde papers worden voorgesteld in een 20-minuten durende presentatie en worden achteraf gepubliceerd.

Geïnteresseerde deelnemers betalen voor 2 mei 2017 CZK 1500 aan de organisatie. Gegevens:

Beneficiary: Západočeská univerzita v Plzni, Univerzitní 8, 306 14 Plzeň, Czech Republic

Bank transfer to: Komerční banka, a.s., Goethova 1, 305 95 Plzeň, Czech Republic

SWIFT address: KOMBCZPPXXX

Rekeningnummer: 4811530257

IBAN: CZ8101000000004811530257

Bank Code: 0100

Variable symbol: 324003

Constant symbol: 0308

Details of payment: Voornaam en naam

Charles-details: OUR

Indien u vragen heeft kan u de organisatie bereiken via slavikh@kpd.zcu.cz of valente@kpd.zcu.cz.

26-27 Mei 2017 – Journées internationales d'histoire du droit et des institutions (Maastricht, Nederland)

Op 26 en 27 mei 2017 vindt het jaarlijks colloquium van de *Société d'histoire du droit et des institutions des pays flamands, picards et wallons* in Maastricht plaats, met als thema “De rechtsregel ten tijde van opstanden/Règle de droit et révoltes”. Het thema gaat dieper in op de rule of law binnen revolutionaire periodes doorheen de geschiedenis.

De bijeenkomst gaat door in het Regionaal Historisch Centrum Limburg, dat ook mede-organisator is. De twee conferentiedagen starten om 10u.

30 Mei–1 Juni 2017– XXIIIrd Annual Forum, Association of Young Legal Historians (Napels, Italië)

Op 30 mei 2017 start het 23ste Forum voor Jonge Rechtshistorici. De organisatie wordt dit jaar waargenomen door de universiteit van Napels Federico II die om en bij de twintig panels vastgelegd heeft rond het thema *History of Law and Other Humanities: views of the legal culture across the time*. Het [programma](#) is bekend.

U heeft interesse om deze hoogmis voor de jonge rechtshistorici bij te wonen? Dan betaalt u €100 registratiekosten aan de organisatoren. U kan zich registreren via het [formulier](#).

21 Juni 2017 – Boekvoorstelling 'Tentakels van de macht' (Brussel, België)

Op woensdag 21 juni om 16:00 gaat in de Senaat (zaal M) de boekvoorstelling door van het nieuwste volume (CX) uit de reeks *Standen en Landen/Anciens Pays et Assemblées d'États*. Niels Matheve publiceert zijn werk *Tentakels van de macht. Elite en elitenetwerken in en rond de Belgische tussenoorlogse regeringen 1918-1940* (<http://www.innipublishers.com/tentakels-van-de-macht>). Het betreft een herwerkte versie van zijn in 2015 aan de KULeuven verdedigde doctoraatsverhandeling in de geschiedenis (Promotor: Emmanuel Gerard). Het volume wordt ingeleid door de publicist Marc Reynebeau.

Gelieve (om veiligheidsredenen) uw aanwezigheid te bevestigen (naam, voornaam, nummer identiteitskaart) op het emailadres: standenenlanden@gmail.com.

21 Juni 2017 – Doctoraatsverdediging Jan Verstraete: Ook goed. Een kritische biografie van René Victor, de voedstervader van het Vlaamse rechtsleven (Gent, België)

Op woensdag 21 juni 2017 verdedigt Jan Verstraete, advocaat en voormalig stafhouder aan de Antwerpse balie, zijn doctoraal proefschrift met de titel *Ook Goed. Een kritische biografie van René Victor, de voedstervader van het Vlaamse rechtsleven*. In zijn werk bespreekt de promovendus het leven en werk van ridder René Victor, wiens bekendste verwezenlijking misschien wel het *Rechtskundig Weekblad* was. Deze biografie haalt René Victor uit de nevelen van de (rechts)geschiedenis en kadert deze markante figuur in zijn context.

De openbare verdediging gaat door vanaf 17u stipt in de plechtstatige setting van de Aula, Voldersstraat 9, Gent. Het wordt gewaardeerd als u uw aanwezigheid meldt via jmaverst.Verstraete@UGent.be of j.verstraete@advocaten-verstraete.be

21 Juni 2017 – Rechtshistorische Causerie: Het Hof van Cassatie als lichtbaken van het Belgische rechtsbestel? Theoretische en empirische toetsing - Drs. Matthias Van Der Haegen (Gent, België)

De rechtspraak van het Hof van Cassatie is niet weg te denken uit de dagdagelijkse juridische praktijk. Als leidraad voor zowel rechters als advocaten, maar ook als hulpmiddel bij de interpretatie van de wet, is cassatierechtspraak onontbeerlijk. De heersende theorie is dan ook dat het hooggerechtshof als lichtbaken fungeert: het wijst de justitieactoren de weg doorheen het rechtskluwen. Maar doorstaat deze theorie ook de toets met de werkelijkheid? Is de rechtspraak van het cassatiegerecht inderdaad zo gezaghebbend? Is het cassatiemechanisme zoals dat door het Hof wordt toegepast verenigbaar met de rol die aan zijn rechtspraak wordt toegedicht?

In zijn onderzoek analyseert drs. Matthias Van Der Haegen de rechtsvormende rol van de rechtspraak van het Hof van Cassatie op zowel empirische als theoretische wijze. Tienduizenden vonnissen en arresten worden computergestuurd geanalyseerd op zoek naar (impliciete) verwijzingen naar de cassatierechtspraak, met de bedoeling de invloed van het Hof in kaart te brengen. In deze causerie gaat drs. Van Der Haegen dieper in op de achterliggende theoretische en methodologische facetten van zijn onderzoek.

De causerie gaat door in het vergaderlokaal van het Instituut voor Rechtsgeschiedenis (Universiteitstraat 4, 9000 Gent, Vleugel C5, gelijkvloerse verdieping) vanaf 14u. Het wordt op

prijs gesteld om uw aanwezigheid op deze causerie aan te melden bij de spreker via e-mail: MatthiasR.Vanderhaegen@ugent.be

22 Juni 2017 – Promotie Tobias Jonkers: 'Over onwettigheid, onzedelijkheid en terugvordering' (Groningen, Nederland)

Op donderdag 22 juni 2017 verdedigt Tobias Jonkers aan de Groningse universiteit zijn proefschrift *Over onwettigheid, onzedelijkheid en terugvordering*. De beoordeling van het *magnum opus*, dat onder het promotorschap van Frits Brandsma werd geschreven, kan u meemaken vanaf 14u30 in de Aula van het Academiegebouw te Groningen (Broerstraat 5).

22-23 Juni 2017 – Conferentie: *Treaties as travaux préparatoires*: Conference on the 60th Anniversary of the Treaties of Rome (Frankfurt, Duitsland)

Aan het Max Planck Instituut voor Rechtsgeschiedenis te Frankfurt wordt een conferentie georganiseerd dat de relevantie van de voorbereidende werkzaamheden van het Verdrag van Rome (1957) voor de huidige Europese Unie naar waarde schat. Zowel historici, juristen en rechtshistorici worden samengebracht tijdens deze tweedaagse.

Op de eerste dag bespreken historici de *travaux préparatoires* binnen bepaalde juridische materies, waarop juristen van de EU zullen commenteren. Op de tweede dag worden de onderhandelingen van het verdrag gekaderd binnen de politieke en juridische context van het naoorlogse Europa. De conferentie kadert ook binnen het recent opgerichte onderzoeksveld [Legal History of the European Union](#) aan het MPI.

Voor een volledige conferentiebeschrijving, het programma en de registratie kan u doorklikken op <http://www.rg.mpg.de/event/conference-treaties-as-travaux-preparatoires>

5-8 Juli 2017 – Conferentie: *Networks and Connections* (London, VK)

Van 5 tot 8 juli 2017 gaat de *British Legal History Conference* door aan de Londense University College (UCL). Het programma rond het thema *Networks and Connections* staat online. Ook andere praktische zaken kan u vinden op de website: <http://www.laws.ucl.ac.uk/event/british-legal-history-conference/>. Een diner is voorzien op 7 juli in de Jeremy Bentham Room van de UCL. U kan registreren voor dit event op de voormelde website.

10-11 Juli 2017 – Conferentie: *Supreme Courts under Nazi Occupation* (Regensburg, Duitsland)

Op 10 en 11 juli gaat in Regensburg de conferentie *Supreme Courts under Nazi Occupation* door. Het bekijkt hoe de rechterlijke macht de wet tegen politieke inmenging beschermt. Deze vraag is zo oud als de rechtsstaat en de rechterlijke onafhankelijkheid. Een belangrijke bijdrage om deze vraag te beantwoorden biedt de vergelijking tussen de hoogste nationale rechterlijke instellingen tijdens de nazi-bezetting van Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg, Denemarken en Noorwegen. Aan een aantal van deze hooggerechtshoven zijn monografieën gewijd die hun oorlogsverleden proberen uit te leggen. Het symposium doelt op een verdieping van de kennis

van de nationale situatie en in het bijzonder de ontwikkeling van rechtsvergelijkende historische perspectieven.

De organisatie is in handen van prof. dr. Martin Löhnig en prof. dr. Derk Venema. Deelname aan deze conferentie is gratis en u kan u registreren via rechtskultur@ur.de. Het programma kan u hieronder terugvinden.

Maandag 10 juli vanaf 14u

- Introduction (Derk Venema)
- Reichsgericht (Germany) (Martin Löhnig)
- Højesteret (Denmark) (Ditlev Tamm)
- Norges Høyesterett (Norway) (Jørn Øyrehagen Sunde)
- Hof van Cassatie/Cour de cassation (Belgium) (Françoise Muller)

Dinsdag 11 juli vanaf 09u

- Hoge Raad der Nederlanden (Netherlands) (Derk Venema)
- Cour de cassation (France) (Marc Olivier Baruch & Clément Millon)
- Cour supérieure de justice (Luxembourg) (Vincent Artuso)
- Judges and Occupation (Mélanie Bost)
- Synthesis (Derk Venema)

8 - 22 Juli 2017 – Laws in Antiquity: Law and Legal Systems from Mesopotamia, Egypt, Rome and Byzantium (Amsterdam, Nederland)

Hedendaagse wetten en rechtssystemen hebben diepe historische wortels. Al in het derde millennium voor onze tijdsrekening maakten de Mesopotamiërs wetgeving en gebruikten ze juridische mechanismes. Aan de hand van juridische handboeken en andere bronnen kan het recht binnen het oude Egypte worden gereconstrueerd terwijl de grondvesten voor ons rechtssysteem traditioneel in het Romeins Recht worden gelegd.

Deze Summer Course wordt gegeven door experts in het recht dat tijdens de oudheid in verschillende beschavingen gold. Naast een theoretische en historische benadering van het algemene rechtssysteem, wordt ook de nadruk gelegd op bepaalde thema's zoals contractenrecht, familierecht en eigendomsrecht.

Deze workshop is bedoeld voor studenten binnen de Humanities, Social Sciences, Law and History maar studenten vanuit andere disciplines zijn ook welkom. Een specifieke voorkennis is niet nodig.

Het niveau van de cursus is Advanced Bachelor/Master/PhD. Lessen worden gegeven door o.m. Prof. Jan Hallebeek, Dr. Hylkje de Jong, Dr. Koen Donker van Heel, Dr. Ilan Peled. Er zijn 46 contact uren (3ECTS) en het inschrijvingsgeld bedraagt €1000 waarvoor u naast de lessen ook bezoeken aan verschillende musea krijgt.

Meer informatie: <http://bachelors.vu.amsterdam/en/summer-school>

12-16 September 2017 – Conferentie: *La liberté et les interdictions dans les droits de l'antiquité* (Bologna & Ravenna, Italië)

De 71ste editie van de *Société Internationale Fernand de Visscher pour l'Histoire des Droits de l'Antiquité* (SIHDA) gaat door in de mooie Italiaanse steden Bologna en Ravenna. De jaarlijkse conferentie vindt plaats tussen 12 en 16 september 2017 en behandelt het thema *La Liberté et les Interdictions dans les Droits de l'Antiquité*. Dit brede onderwerp was van groot belang in het Romeinse juridische systeem maar ook voor andere rechtsstelsels in tijd in ruimte.

Naar goede gewoonte zijn er een aantal parallelle sessies en duren de lezingen bij voorkeur slechts 20 minuten. In principe is Frans de voertaal op deze bijeenkomst, maar Duits, Engels, Spaans en Italiaans zijn zeker ook welkom.

In een later nieuwsbericht zullen de deelnemingskosten en andere praktische zaken worden meegedeeld. U kan in elk geval Giovanni Luchetti en/of Jean-François Gerkens contacteren mocht u nu al dringende vragen of verzoeken hebben.

25-26 oktober 2017 - Student Research Colloquium, American Society for Legal History (Las Vegas, Nevada, USA)

De *American Society for Legal History* organiseert op woensdag 25 en donderdag 26 oktober 2017, in het kader van zijn Annual Meeting in Las Vegas, een *Student Research Colloquium*. Doctorandi werkzaam in alle onderzoeksgebieden die tot de brede rechtsgeschiedenis behoren, worden uitgenodigd de voortgang in hun onderzoek te bespreken met gevestigde waarden binnen de ASLH. De deadline voor applicaties is 15 juli 2017. Geïnteresseerden worden gevraagd een motivatiebrief, CV, een *research statement* en een aanbevelingsbrief te bezorgen aan John Wertheimer (srcproposals@aslh.net). De ASLH voorziet minstens een gedeeltelijke, zo niet volledige, tegemoetkoming in de kosten voor transport-, hotel, en registratiekosten. Meer informatie vindt u op <http://aslh.net/student-research-colloquium-announced/>

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be. Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 400 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, stuur dan een e-mail naar de redactie. Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden. Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze nieuwsbrief laten verspreiden, mail dan naar: courant@ugent.be